

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
2903-22

meddelad i Stockholm den 2 juni 2023

KLAGANDE

AA

MOTPART

Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 12 april 2022 i mål nr 1429-22

SAKEN

Ersättning till offentligt biträde

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen ändrar kammarrättens dom och bestämmer att ersättning ska utgå till AA som offentligt biträde med ytterligare 8 250 kr (inklusive mervärdesskatt) för tidspillan.

BAKGRUND

1. Ett offentligt biträde har rätt till skälig ersättning för arbete, tidspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Tidspillan avser sådan tid då biträdet inte kan utföra produktivt arbete med ett uppdrag trots att arbetstid tas i anspråk, vanligen genom restid eller väntetid.
2. Förvaltningsrätten i Stockholm förordnade advokat AA som offentligt biträde i ett mål enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).
3. Under målets handläggning i Kammarrätten i Stockholm hölls muntlig förhandling. Det offentliga biträdet närvarade vid förhandlingen tillsammans med klienten via videolänk från ett LVM-hem i Vimmerby där klienten vårdades. För uppdraget som offentligt biträde begärdes ersättning för tio timmars tidspillan avseende restid mellan bostaden och LVM-hemmet tur-och-retur med kommunala färdmedel, tåg och buss; inklusive gång, inställelsetid och tågförsening.
4. Kammarrätten ansåg att AA var skälig tillgodosedd med ersättning för fem timmars tidspillan och att restiden under åtminstone fem timmar borde ha utnyttjats till annat arbete. Något skäl till att sådant arbete inte kunnat utföras hade inte förts fram i kammarrätten.

YRKANDEN M.M.

5. AA yrkar att han beviljas begärd ersättning och anger att den totala restiden avsåg 11,3 timmar men att yrkandet om ersättning för tidsspillan enbart avsåg tio timmar.
6. *Justitiekanslern* anser att biträdet till viss del borde ha kunnat arbeta under tågresorna. *Justitiekanslern* anför följande. Det krävs att ett offentligt biträde i möjligaste mån utnyttjar restiden på ett sådant sätt att kostnaderna för det allmänna begränsas. Den tekniska utvecklingen har medfört avsevärt förbättrade möjligheter att utföra arbete utanför kontoret och ett biträde har i regel möjlighet att i förväg planera för visst arbete som kan utföras under resan. Möjligheterna att arbeta under resor med allmänna kommunikationsmedel är begränsade från bl.a. sekretessynpunkt. Detta innebär dock inte att ett offentligt biträde är förhindrat att utföra annat lämpligt arbete, även om det inte kan bedrivas lika effektivt och i samma omfattning som på kontoret. Vid längre resor borde kunna förväntas att biträdet arbetar något under halva restiden.
7. *Sveriges advokatsamfund*, som beretts tillfälle att yttra sig, anser att det är den enskilde advokaten som får överväga vilket arbete som rent praktiskt med hänsyn bl.a. till tystnads- och diskretionsplikten kan utföras på allmänna kommunikationsmedel. De uppgifter som lämnats av biträdet bör som utgångspunkt ligga till grund för domstolens bedömning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i målet**

8. Frågan i målet är i vilken mån ett offentligt biträde kan förväntas ha använt restid för arbete när rätten till ersättning för tidspillan ska bedömas.

Rättslig reglering m.m.

9. Av 5 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde framgår att bestämmelserna om ersättning till rättshjälpsbiträde i 27 § rättshjälpslagen (1996:1619) ska tillämpas även i fråga om offentligt biträde.
10. Enligt 27 § första stycket rättshjälpslagen har ett rättshjälpsbiträde rätt till skälig ersättning för arbete, tidspillan och utlägg som uppdraget har krävt.
11. Tidspillan brukar vanligen avse sådan tid då produktivt arbete med ett uppdrag inte utförs, trots att biträdets arbetstid tas i anspråk. Restid och väntetid är de vanligaste formerna av tidspillan. Det får avgöras från fall till fall vad som kan anses utgöra ersättningsgill tidspillan (se bl.a. prop. 2004/05:41 s. 13 och NJA 2004 s. 549).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

12. Det åligger ett offentligt biträde att vid utförande av sitt uppdrag ta till vara de möjligheter som finns att begränsa kostnaderna för det allmänna (RÅ 81 2:7 och NJA 1985 s. 91 I och II). I den mån det är möjligt förväntas således ett offentligt biträde använda restid för arbete.

13. God advokatsed innebär att tystnads- och diskretionsplikt ska iakttas. Vilka arbetsuppgifter som är lämpliga att utföra under en resa begränsas av detta skäl men också av de praktiska förhållandena. Ett offentligt biträde ska i det enskilda fallet göra en bedömning av vilket arbete som kan utföras under resan. Domstolen bör kunna utgå från biträdets uppgifter om det inte finns anledning att ifrågasätta dem.
14. AA har uppgett att den totala restiden uppgick till 11,3 timmar och yrkat ersättning för tio timmars tidsspillan. Det saknas anledning att ifrågasätta hans uppgifter om den tidsspillan som han har förorsakats. Överklagandet ska således bifallas och AA tillerkännas ersättning för ytterligare fem timmars tidsspillan.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Thomas Bull, Cecilia Renfors, Marie Jönsson och Martin Nilsson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Anna Ekman.